

РОЛЬ СЕМАНТИКИ ПОЧАТКУ Й КІНЦЯ У ПРИВЕРНЕННІ УВАГИ АУДИТОРІЇ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОГО ЖУРНАЛЬНОГО ДИСКУРСУ НОВИН)

Репех Н. В.

Київський національний лінгвістичний університет

Англомовні журнали, що репрезентують події тижня на фоні загальних світових тенденцій, часто потрапляють до рук читачів, коли представлений у випуску зміст давно втратив свою новизну. Тому для привернення уваги аудиторії до зображених подій одним із завдань новинних журналів є створення ефекту свіжості представленої інформації та ефекту присутності (*reality effect*) за рахунок апеляції до перцептивного досвіду читачів [1, 164], що зокрема досягається за допомогою номінативних одиниць на позначення ПОЧАТКУ і КІНЦЯ.

Семантика ПОЧАТКУ і КІНЦЯ сформувалася внаслідок суперординатної категоризації сенсомоторного досвіду, пов'язаного з концептуалізацією народження і смерті, створення і руйнації, сходу й заходу, входу й виходу, тощо [2, 109], тобто з базовим рівнем, на якому світ розпізнається в процесі його сприйняття [3, 93-97]. Відповідно, одиниці, які безпосередньо називають ПОЧАТОК і КІНЕЦЬ на суперординатному рівні (*begin, end, start, finish* тощо), тобто одиниці первинної номінації, і, які зараховуємо до узагальнювальних, накладають певні обмеження на події і явища реального світу у журнальному дискурсі, дозволяючи виокремлювати інформацію (новину) у статті як подію варту уваги читачів: *The Great Recession began in December 2007 ended in June 2009, marking the longest record since the end of World War II* (Newsweek 4.10.2010, 18). У наведеному уривку дієслова *begin* та *end* описують післякризовий занепад світової економіки як тривалий процес, який розвивається пофазно, позначаючи його початкову й кінцеву стадії, акцентовані обставинами часу *December 2007* і *June 2009*. Особлива увага читачів концентрується на затягненні зображеного явища за допомогою обставини часу *since the end of World War II*, яка акцентує найдовшу тривалість післякризової рецесії сучасної економіки ще з часів кінця Другої Світової війни.

Мовні засоби вторинної номінації, у яких семантика ПОЧАТКУ і КІНЦЯ сформована на основі концептуалізації перцептивних, кінетичних і силових відношень: дієслів *bankrupt, build, come, die, erupt* тощо, іменників *arrival, birth, collapse, destruction*, та ін. до базових номінацій. Саме базові одиниці використовуються у журнальному дискурсі новин для створення ефекту присутності з метою акцентування одного із зазначених вище аспектів події.

Перцептивні особливості подій наголошуються одиницями, у яких значення ПОЧАТКУ чи КІНЦЯ, сформоване внаслідок осмислення природних і фізичних явищ (вулканічного виверження, розчинення, випаровування, в'янення, збігання та ін.). наголошують на самій природі процесу, який призводить до початку чи завершення події, напр., *dissolve, evaporate, fade, shrink* тощо. Так, дієслово на позначення природного явища похолодання *chill*

привертає увагу читачів до завершення політичних відносин України з Західними країнами як наслідок судових процесів над Юлією Тимошенко, напр., *Yulia Tymoshenko's Trials. The conviction of the opposition leader has chilled Ukraine's relations with the West* (The Economist 15.10.2011). Проте зазначена одиниця створює у читача враження тимчасовості описаної ситуації, та можливості її виправити, тобто відморозити, за умови припинення судів над экс-прем'єром України. За **кінетичного акцентування** одиниці руху (*arrive, collapse, grow* тощо), активуючи ШЛЯХ, вказують на вектор пересування від початкового до кінцевого пункту, напр., *Baby Crawls Back. A former dictator's ill-timed return* (The Economist 22.01.2011, 59). У наведеному уривку одиниця *crawl* зі значенням повільного руху у сполученні з прислівником *back* вербалізує подію в термінах повторного ПОЧАТКУ стану справ на основі активованого у його семантиці ЦИКЛУ, репрезентуючи експліковану подію як динамічний процес, що створює у читачів ефект повільного повернення до попереднього стану речей. Іменник *return* з ідентичним значенням ПОВЕРНЕННЯ до ПОЧАТКУ, вжитий у підзаголовку, інтенсифікує експліковану ідею ПОВТОРНОГО ПОЧАТКУ диктаторського режиму (*dictator's ill-timed return*) в арабських країнах, презентуючи його як сталий факт. Привернення уваги до силового аспекту поданої події створюється через апеляцію до силових дій, які осмислюються як джерело, співвідносне з ПОЧАТКОМ, та ціль, концептуалізована як КІНЕЦЬ. Різний силовий досвід, активований у семантиці досліджуваних одиниць силовими відношеннями, відбиває певні аспекти причиново-наслідкової природи подій, напр., *To make their nation whole after the terrible tsunami, the Japanese will need resilience and fortitude. They have deep reserves of both* (Time 28.03.2011, 34-35). У наведеному прикладі відновлення Японії після цунамі експлікується дієсловом творення *make*, семантика якого активує ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ для об'єднання нації (*to make their nation whole*), репрезентованого як джерело ПОЧАТКУ повноцінного життя країни після природного лиха.

Таким чином, у журнальних статтях засоби зі значенням ПОЧАТКУ і КІНЦЯ привертають увагу аудиторії до репрезентованих подій за рахунок накладення темпорально-просторових обмежень на події за допомогою узагальнювальних одиниць та створення ефекту базовими одиницями зі значенням ПОЧАТКУ і КІНЦЯ, які апелюють до різних аспектів сенсомоторного досвіду читачів: просторово-перцептивних, кінетичних і силових.

Література

1. Князев А. Энциклопедический словарь СМИ / А. Князев. – Бишкек: Изд-во КРСУ, 2002. – 167 с.
2. Мечковская Н. Б. Концепты “начало” и “конец”: тождество, антонимия, асимметричность / Н.Б. Мечковская // Логический анализ языка. Семантика начала и конца. – М.: Индрик, 2002. – С. 109-120.
3. Rosch E. Principles of categorisation / E. Rosch // Fuzzy Grammar: a Reader. – N.Y.: Oxford University Press, 2004. – P. 91-108.